

BELEIDSPLAN ACTIEF BURGERSCHAP

Juni 2018

OBS De Dorpsakker Assendelft

“Er is maar 1 wereld en die is van ons allemaal”

(Jitske Kramer)

INHOUDSOPGAVE ACTIEF BURGERSCHAP

INLEIDING	pagina 3
HOOFDSTUK 1: een nadere kennismaking	pagina 4
HOOFDSTUK 2: een doel en een middel	pagina 5
HOOFDSTUK 3: hoe leren we dit aan?	pagina 6
HOOFDSTUK 4: koppeling aan de kerndoelen primair onderwijs	pagina 7
HOOFDSTUK 5: samenvatting	pagina 10

INLEIDING

OBS De Dorpsakker is de plek waar kinderen elkaar ontmoeten, ontdekkend leren en zich ontwikkelen door samen te werken.

Op een openbare basisschool leren kinderen om te gaan met verschillen en om samen te werken op basis van gelijkwaardigheid. Ook leren kinderen functionele relaties aan te gaan met een relatief grote groep onbekende volwassenen. Dit gebeurt binnen de veilige muren van de school.

Om te kunnen functioneren in de maatschappij is meer nodig. Leerlingen van De Dorpsakker maken kennis met de partners van de school middels gastlessen, culturele excursies e.d. Daarnaast krijgen zij de gelegenheid om zich actief in te zetten voor de nabije omgeving waarin zij leven.

Door het inzichtelijk maken van de positie van de school in de omgeving, kunnen wij het burgerschapsaanbod 'rijker' implementeren binnen ons onderwijsaanbod.

Wij vinden het van groot belang dat onze leerlingen met open vizier de wereld in kunnen kijken en daar hun steentje aan bijdragen.

Manouk Geerlings,
directeur

1 Actief BURGERSCHAP: EEN NADERE KENNISMAKING

Onder **Actief Burgerschap** wordt verstaan: Het zelfstandig verantwoordelijkheid nemen door leerlingen voor gemeenschapsbelangen binnen en/of buiten de school.

De Onderwijsraad heeft in deze zes kerndoelen geformuleerd waar het basisonderwijs aan moet voldoen inzake Actief Burgerschap:

1. de leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen;
2. de leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht;
3. de leerlingen leren de hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger;
4. de leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen;
5. de leerlingen leren de hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen en leren om respectvol om te gaan met verschillen in opvattingen van mensen;
6. de leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu.

Kinderen en jongeren moeten initiatief nemen, zelf keuzes maken en de consequenties van die keuzes leren dragen. Zij moeten de kans krijgen om actief ervaringen op te doen met:

- participeren
- reflecteren
- meedenken
- meebeslissen
- uitvoeren
- keuzes maken
- verantwoordelijkheid dragen

Mogelijkheden daartoe kunnen ook worden gezocht binnen en buiten de schoolmuren. Alle kinderen maken deel uit van de maatschappij en vervullen daarin verantwoordelijke taken.

De meerwaarde op didactisch vlak van Actief Burgerschap zit vooral in het stimuleren van het opdoen van ervaringen binnen en buiten de school en in het betrekken van die ervaringen bij het onderwijs.

Het vraagt om een heldere pedagogische aanpak om de kinderen goed te begeleiden in het vinden van hun plek in onze maatschappij.

2 Actief BURGERSCHAP: EEN DOEL EN EEN MIDDEL

Allereerst is het bevorderen van Actief Burgerschap in het onderwijs een (maatschappelijk) doel op zich. Actief Burgerschap richt zich daarbij op:

- het opdoen van (positieve) ervaringen met het dragen van verantwoordelijkheid, initiatief, besluitvorming en het tot nut zijn voor de samenleving
- het zich oriënteren op de eigen groep, school, omgeving en maatschappij
- identiteitsvorming door eigen mogelijkheden en talenten te verkennen
- deelnemen aan een gemeenschap en functioneren in intermenselijke verhoudingen buiten die van leerling-leraar
- gelegenheid bieden tot het vormen van een emotionele relatie met onderwijsinhouden

Ten tweede is Actief Burgerschap ook een afgeleid doel van diverse bestaande onderwijsactiviteiten waaronder:

- het ontwikkelen van sociale competenties
- de maatschappij- oriënterende vakken
- ethische oriëntatie
- het integreren van (buitenschoolse) ervaringen in het onderwijs
- educaties en projecten rond milieu, aandacht voor duurzame ontwikkeling, mensenrechten, gezondheid en de multiculturele samenleving

Ten derde is Actief Burgerschap een middel om andere doelen te bereiken zoals:

- het leren verbeteren in brede zin
- het vergroten van de motivatie
- het ontwikkelen van zelfbeeld en geloof in eigen kunnen
- het ontwikkelen van sociale verbondenheid en respect voor anderen
- het gebruik maken van complexe authentieke situaties bij het leren
- het concretiseren van schoolse kennis en vaardigheden
- het leveren van een bijdrage aan buurt en samenleving
- het stimuleren van activerende werkvormen en participatie binnen de school

3 Actief BURGERSCHAP: HOE LEREN WE DIT AAN?

Actief Burgerschap is een deel van de pedagogische opdracht van scholen. Dit betekent, dat de school niet kan volstaan met het aanbieden van traditionele kennis uit de schoolvakken.

Actief Burgerschap is niet louter te ontwikkelen door overdracht van kennis of het beoordelen van werkstukken, proefwerken en toetsen op de overgedragen kennis m.b.t. burgerschapsvorming.

Actief Burgerschap leer je door te doen, door te ervaren wat het is.

Het 'ervaringsleren' is een natuurlijke en vanzelfsprekende manier van leren, die zich niet beperkt tot de school. De school is een uitermate geschikte leerplaats om deze manier van leren op een gestructureerde manier tijd, ruimte en plaats te geven.

De school geeft ruimte voor en schenkt aandacht aan:

- de wereld binnen en buiten de school
- gemeenschapsbelangen
- reflectie
- elders opgedane leerervaringen

De in hoofdstuk 1 en 4 aangegeven kerndoelen zijn gekoppeld aan de activiteiten die gedurende de gehele schoolloopbaan worden aangeboden. Deze activiteiten voldoen in meer en mindere mate aan de geformuleerde kerndoelen. Door het evenwicht te zoeken binnen het activiteiten aanbod en de daaraan gekoppelde kerndoelen is het mogelijk balans te ontdekken binnen het aanbod inzake Actief Burgerschap.

Kinderen leren op De Dorpsakker invloed uit te oefenen op hun eigen onderwijsleerproces binnen de door de school gestelde kaders. Daarbij houden we rekening met de drie belangrijkste basisbehoeften van kinderen:

- de behoefte aan relatie (ergens bij horen)
- de behoefte aan competentie (ergens goed in zijn)
- de behoefte aan autonomie (zelfstandigheid)

Het rekening houden met verschillen zit verweven in ons totale onderwijsaanbod. De pedagogische en didactische benadering is gericht op de onderwijsbehoeften van alle kinderen.

Het zorg dragen voor een veilig schoolklimaat draagt er toe bij dat kinderen Actief Burgerschap als iets 'normaals' ervaren. Actief Burgerschap als maatschappelijk doel en middel heeft zich een vaste plaats verworven binnen de Dorpsakker en zit verankerd in ons onderwijs- en activiteiten aanbod.

4 ACTIEF BURGERSCHAP: KOPPELING AAN DE KERNDOELEN PRIMAIR ONDERWIJS

- de leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen (KD1)
- de leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht (KD2)
- de leerlingen leren de hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger (KD3)
- de leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen (KD4)
- de leerlingen leren de hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen en leren om respectvol om te gaan met verschillen in opvattingen van mensen (KD5)
- de leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu (KD6)

Activiteiten	KD	KD	KD	KD	KD	KD
Groep 1/2	1	2	3	4	5	6
Thema's kleuterplein						
PBS						
SEO lessen (kinderen en hun sociale talenten)						
Vieringen/feesten						
Sint Maarten lopen bij Groene Kruis						
Lessen cultuurmenu						
Schoolprojecten Cuco (2x met uitstapje)						
Presentaties bij afsluiting thema's (voorstelling geven / tentoonstelling maken / gemaakt werk presenteren / winkel maken)						
Lessen biologisch lescentrum						
Bezoek aan zorgboerderij White Ranch						
Schooltelevisie						
Rekencircuit met groep 7 of 8						
Kleuterlezen met groep 6						
Groep 3/6	1	2	3	4	5	6
Thema's veilig leren lezen (groep 3)						
PBS						
SEO lessen (kinderen en hun sociale talenten)						
Vieringen/feesten						
Sint Maarten lopen bij Festina Lente (groep 4)						

Lessen cultuurmenu						
Schoolprojecten Cuco (2x met uitstapje)						
Presentaties bij afsluiting thema's (voorstelling geven / tentoonstelling maken / gemaakt werk presenteren)						
Lessen biologisch lescentrum						
Schooltelevisie						
Rekencircuit						
Kleuterlezen (groep 6)						
Spreekbeurt (groep 5 en 6)						
Boekpromotie (groep 4,5,6)						
Leerlingenraad (groep 5,6)						
Spelletjes spelen met bewoners Festina Lente (groep 6)						

Groep 7/8	1	2	3	4	5	6
PBS						
SEO lessen (kinderen en hun sociale talenten)						
Vieringen/feesten						
Lessen cultuurmenu						
Schoolprojecten Cuco (2x met uitstapje)						
Presentaties bij afsluiting thema's (voorstelling geven / tentoonstelling maken / gemaakt werk presenteren)						
Lessen biologisch lescentrum						
Schooltelevisie						
Rekencircuit						
Tutorlezen met groep 3						
Spreekbeurt						
Boekpromotie						
Leerlingenraad						
Spelletjes spelen met bewoners Festina Lente (groep 7)						
Eindmusical (groep 8)						
Bezoek Anne Frank Huis (groep 8)						
Scholenbezoek VO						
Vuurwerkcampagne (groep 8)						

Schoolkamp (groep 8)	■	■	□	■	■	■
Verkeersopvoeding (groep 8)	■	■	□	■	□	□
Dodenherdenking	□	■	■	■	□	□
Begeleiden opruimen materialen kleuterplein aan het einde van de pauze	■	□	□	■	□	□
Gastles WOII	■	■	■	■	■	□
	□	□	□	□	□	□
	□	□	□	□	□	□

5 SAMENVATTING

Het spreekt voor zich dat De Dorpsakker ieder schooljaar het activiteitenaanbod evalueert en hier eventueel aanpassingen op maakt. Het toevoegen van activiteiten zal worden gekoppeld aan de kerndoelen. Op deze wijze borgen wij het Actieve Burgerschap binnen onze organisatie en bieden wij plaats aan de wereld binnen en buiten onze school. Kinderen van De Dorpsakker moeten na acht jaar onderwijs op onze school klaar zijn voor de 'grote stap' en zich competent voelen om op een veilige manier te kunnen deelnemen aan de maatschappij.

Het onderwijs- en activiteitenaanbod op De Dorpsakker draagt in voldoende mate bij aan Actief Burgerschap. Buitenschoolse activiteiten op het gebied van kunst en cultuurontwikkeling heeft de afgelopen jaren het aanbod alleen maar versterkt.

We zijn continue aan het oriënteren om de school in de wijk vorm te geven; de betrokkenheid van de kinderen bij de ouders in de wijk, bij de naschoolse activiteiten in samenwerking met de kinderopvangpartner en bij verenigingen uit de wijk.

Manouk Geerlings, directeur